

Talousarvio 2026, vapaa-ajan lautakunta

Kaupunginhallitus 30.06.2025 § 30

Valmistelija

vt. talousjohtaja Maria Kulmala, maria.kulmala@salo.fi, 02 778 4017

Talousarviokehyksessä määritellään tulevan vuoden talousarvion reunaehdot ja annetaan talousarvion laadintaohjeet toimielimille. Talousarviokehys perustuu verottajan ja kuntaliiton arvioon verotulojen ja valtionosuuksien kehityksestä sekä arvioon kaupungin toimintatulojen ja toimintamenojen kehityksestä vuodelle 2026.

Kuntalain 110 § mukaan valtuuston on vuoden loppuun mennessä hyväksyttävä kunnalle seuraavaksi kalenterivuodeksi talousarvio ottaen huomioon kuntakonsernin talouden vastuut ja velvoitteet. Talousarvion hyväksymisen yhteydessä valtuuston on hyväksyttävä myös taloussuunnitelma kolmeksi tai useammaksi vuodeksi. Talousarviovuosi on taloussuunnitelman ensimmäinen vuosi.

Talousarvio ja -suunnitelma on laadittava siten, että ne toteuttavat kuntastrategiaa ja edellytykset kunnan tehtävien hoitamiseen turvataan. Talousarviossa ja -suunnitelmassa hyväksytään kunnan ja kuntakonsernin toiminnan ja talouden tavoitteet. Taloussuunnitelman on oltava tasapainossa tai ylijäämäinen.

Taloussuunnitelman tasapainossa voidaan ottaa huomioon talousarvion laadintavuoden taseeseen kertyväksi arvioitu ylijäämä. Kunnan taseeseen kertynyt alijäämä tulee kattaa enintään neljän vuoden kuluessa tilinpäätöksen vahvistamista seuraavan vuoden alusta lukien. Tässä määrääjässä tulee kattaa myös talousarvion laadintavuonna tai sen jälkeen kertynyt alijäämä.

Talousarvioon otetaan tehtävien ja toiminnan tavoitteiden edellyttämät määrärahat ja tuloarviot sekä siinä osoitetaan, miten rahoitustarve katetaan.

Kaupunginvaltuusto on hyväksynyt joulukuussa 2022 Salon kaupunkistrategian 2030 "Avaimet kaikkiin oviin". Vuoden 2026 talousarvio ja vuosien 2026-2028 taloussuunnitelmavuosien strategiset linjaukset perustuvat valtuuston hyväksymään kaupunkistrategiaan. Kaupunkistrategiaa päivitetään tavoitteiden, mittareiden ja toimenpiteiden osalta syksyn 2025 aikana

Kuntatalouden kehitysnäkymät

Valtiovarainministeriön kansantalousosaston mukaan Suomen talous kääntyi viime vuoden aikana taantuman pohjalta kasvuun. Alkuvuoden tietojen perusteella talouskasvun piristyminen on jatkunut vuoden vaihteen jälkeen. Talouden kasvua varjostavat kuitenkin kauppa- ja geopolitiikan tuoma epävarmuus. Toisaalta kysyntää on lisäämässä kasvavat panostukset Euroopassa puolustukseen ja infrastruktuuriin. Inflaation hidastuminen ja korkojen lasku ovat parantaneet kotitalouksien ostovoimaa niin Suomessa kuin vientimarkkinoilla. Kulutuksen kasvua jarruttaa kuitenkin edelleen talouden epävarmuus. Bruttokansantuotteen arvioidaan kasvavan vuonna 2026 noin 1,6 prosenttia ja vuonna 2027 noin 1,5 prosenttia.

Kuntatalouden tilinpäätösarvioiden perusteella kuntatalous heikkeni vuonna 2024. Kuntatalouden tila on kuitenkin parempi kuin mitä syksyn 2024 kuntatalousohjelmassa odotettiin, menojen kasvu jäi ennakoitua

vähäisemmäksi ja kuntien saamat verotulot kehittyivät syksyn arvioita suotuisammin. Kuitenkin on huomattava, että joidenkin kuntien vuoden 2024 talouden tunnuslukujen taustalla on kertaluonteisia parantavia tekijöitä, joiden vaikutus ei ulotu tuleviin vuosiin.

Kuntatalouden kuluvan vuoden tilanne on viime vuotta huomattavasti haastavampi. Toimintakulujen kasvu on voimakasta, sillä työ- ja elinkeinopalveluiden järjestämisvastuu siirtyi vuoden alusta kunnille ja kuntien rahoitusvastuuta työttömyysetuuksista laajennettiin. Lisäksi toimintamenoja kasvattaa kunta-alan ansiokehitys. Kuntatalouden tulot eivät riitä kuntatalouden kasvaviin menopaineisiin. Menojen kasvua hillitsee kuitenkin palvelutarpeen lasku, mikä on seurausta pitkään jatkuneesta syntyvyyden laskusta. Oppilaiden määrän väheneminen ei kuitenkaan tarkoita sitä, että opetuksen järjestämisen kustannukset laskisivat samalla tahdilla.

Kuntien verotulot koostuvat kunnallis-, kiinteistö-, kaivosmineraali- ja yhteisöveroista. Kunnallisveron osuuden arvioidaan olevan verotuloista keskimäärin 72 prosenttia, yhteisöveron 12 prosenttia ja kiinteistöveron 16 prosenttia. Vuonna 2026 kuntien verotulojen arvioidaan kasvavan 5,4 prosenttia.

Valtionosuuksien arvioidaan kasvavan vuonna 2026 verrattuna vuoteen 2025 johtuen muun muassa kustannusten jaon tarkistuksen ja indeksitarkistuksen vauhdittamina. Toisaalta valtionosuuksien kehitystä hidastaa samanaikaisesti hallituksen puoliväliriihessä tekemä pysyvä valtionosuusleikkaus. Lisäksi valtionosuuksien kehitystä hidastaa vuoteen 2027 saakka muun muassa sote-siirtoon liittyvien takautuvasti perittävien valtionosuuksien leikkaus sekä hallituksen päättämä yhden prosenttiyksikön indeksijarru.

Salon kaupungin vuoden 2024 tilinpäätös

Kaupunki teki vuonna 2024 4,0 miljoonaa euroa ylijäämäisen tuloksen. Vuonna 2023 ylijäämä oli 16,1 miljoonaa euroa, vuonna 2022 ylijäämä oli 9 miljoonaa euroa ja vuonna 2021 ylijäämä oli 8,2 miljoonaa euroa.

Vuoden 2024 positiivisen tuloksen jälkeen taseessa olevat kertyneet ylijäämät nousivat 48,6 miljoonaan euroon eli 953 euroa per asukas (asukasmäärä 50.867).

Positiivisen tuloksen taustalla on talousarviota paremmin toteutuneet tuotot ja verotulot sekä vastaavasti arvioitua hieman pienemmin toteutuneet toimintakulut.

Kuluva vuosi 2025

Valtuuston hyväksymä talousarvio vuodelle 2025 on noin 3,3 miljoonaa euroa alijäämäinen. Suunnitelmakaudella yksittäiset taloussuunnitelmavuodet eivät ole tämän hetkisen arvion mukaan tasapainossa, mutta ottaen huomioon vuosien 2020-2024 positiiviset tulokset ja taseeseen kertyneen ylijäämän, taloussuunnitelmakausi 2025-2027 on tasapainossa.

Kaupungin väkiluku oli viime vuodenvaihteessa 50 867. Asukasluku laski vuoden takaiseen 230 asukkaalla. Ennakkotietojen perusteella asukasluku on huhtikuun 2025 lopussa 50 767, joten vähennystä on neljän ensimmäisen kuukauden aikana 100 henkilöä.

Työ- ja elinkeinoministeriön työllisyyskatsauksen mukaan kaupungin työttömyysaste oli toukokuun lopussa 11,0 %, kun se vuodenvaihteessa oli 10,0 %.

Seuraavana vuonna suurin muutos kaupungin toiminnassa ja taloudessa liittyy hyvinvointialueelle vuokrattujen kiinteistöjen siirtymäajan päättymiseen. Sote-uudistuksen yhteydessä hyvinvointialueiden tuli vuokrata sote-kiinteistöt vähintään kolmeksi vuodeksi ja vuodesta 2026 alkaen vuokrasopimukset voidaan irtisanoa. Mikäli vuokrausta edelleen jatketaan, pitää kuntien yhtiöittää omistukseensa jääneet sote-kiinteistöt.

Toukokuun talouden toteuman perusteella sekä ulkoiset toimintatuotot että toimintakulut ovat toteutuneet hieman alle talousarvion. Henkilöstökulujen loppuvuoden kehitykseen vaikuttavat kunta-alan sopimusratkaisun mukaiset kesäkuussa voimaan tulevat kehittämisohjelmaeräkorotukset sekä lokakuussa voimaan tuleva yleiskorotus, joiden vaikutukset eivät näy vielä toukokuun toteumassa. Uutta pitkäaikaista lainaa ei ole nostettu alkuvuoden aikana. Lyhytaikaista kuntatodistuslainaa oli toukokuun lopussa 35,0 miljoonaa euroa. Kokonaislainamäärä toukokuun lopussa oli noin 59,2 miljoonaa euroa eli noin 1.166 euroa/asukas, kun vuoden vaihteessa lainamäärä oli noin 59,1 miljoonaa euroa eli 1.161 euroa/asukas. Muutetun talousarvion mukaan lainamäärä olisi vuoden 2025 lopussa noin 79 miljoonaa euroa.

Kuntaliitto on toukokuussa päivittänyt verotuloennustettaan. Tämän hetken verotuloennuste on vielä epävarma ja ennusteeseen on syytä suhtautua varovaisuuden periaatetta noudattaen. Kuntaliiton verotuloennuste ja valtionosuuslaskelmat huomioiden tilikauden alijäämä toukokuun arvion mukaan saattaa olla suurempi kuin kuluvan vuoden talousarviossa ja alijäämä olisi noin 4,5 miljoonaa euroa. Näin aikaisessa vaiheessa vuotta tehtyyn ennusteeseen on kuitenkin syytä suhtautua varauksella. Ennustetta päivitetään, kun saadaan uusia päivitettyjä tietoja verotuloennusteista ja valtionosuuksista.

Vuoden 2026 talousarviokehityksen taustaoletukset

Talousarvion 2026 kehys on laadittu ulkoisille toimintatuotoille ja toimintakuluille. Kehyksessä oletuksena on, että toimintatuotot kokonaisuudessaan hieman kasvavat vuoden 2025 talousarvion tasosta. Vuokratuottoihin on tehty arvio hyvinvointialueelle vuokrattujen kiinteistöjen vuokratuottojen poistumisesta tämän hetken tietojen perusteella.

Toimintakulujen osalta oletuksena on, että kulut kokonaisuudessaan hieman nousevat vuoden 2025 talousarvion tasosta. Vuonna 2026 toimintakulujen kasvuun vaikuttaa muun muassa hintojen kasvu sekä kunta-alan palkkaratkaisut. Lisäksi kehyksessä on toimintakulujen osalta huomioitu hyvinvointialueelle vuokrattuihin kiinteistöihin liittyvien kustannusten poistumisen aiheuttamat vaikutukset tämän hetken arvion perusteella. Vuodelle 2026 palkkojen korotusprosenttina käytetään tässä vaiheessa 2,0 prosenttia ja korotusta voidaan tarpeen vaatiessa tarkastaa myöhemmin. Palvelujen ostoihin sekä aineiden, tarvikkeiden ja tavaroiden ostojen arvioidaan kasvavan 1,0 prosenttia.

Verotulot on arvioitu Kuntaliiton viimeisen ennusteeseen pohjautuen (tilanne toukokuu 2025) nykyisillä veroprosenteilla. Verotuloennusteet ovat tässä vaiheessa vielä epävarmoja. Valtionosuudet arvioidaan Kuntaliiton ennakkollisten valtionosuuslaskelmaan perustuen. Kuntaliitto käyttää laskelmassaan Opetus- ja kulttuuriministeriön valtionosuuden osalta kuluvan vuoden tietoja ja lopulliset tiedot Opetus- ja kulttuuritoimen valtionosuuden osalta saadaan vasta loppuvuodesta. Talousarviokehyksessä on varovaisuuden periaatteella huomioitu Opetus- ja kulttuuritoimen valtionosuuden mahdollinen muutos tämän hetkisten arvioiden perusteella.

Edellä mainituilla taustaoletuksilla laaditun kaupunkitasoisen kehysten vuosikate on pienempi kuin poistot ja arvonalentumiset, eikä vuosikate näin ollen kata poistoja. Talousarviokehyksessä tilikausi jää alijäämäiseksi noin 5,7 miljoonaa euroa. Laaditun kehysten mukaan lainanmäärä vuoden 2026 lopussa olisi noin 113 miljoonaa euroa talousarvion mukaan laskettuna.

Investoinnit

Valtuusto on hyväksynyt talousarvio 2025 yhteydessä investointisuunnitelman vuosille 2026-2029. Sen mukaisesti investointimenot vuodelle 2026 on 45,8 miljoonaa euroa.

Esityslistan liitteenä on kaupunkitasoinen sekä toimielinkohtainen kehys laskettuna edellä mainituilla taustaoletuksilla ja sen mukainen kaupungin tuloslaskelma vuodelle 2026 sekä suunnitelmavuosille 2027-2028 ja rahoituslaskelma vuodelle 2026 sekä valtuuston hyväksymä (TA2025) investointisuunnitelma vuosille 2026-2029.

Talousarviokehys ja suunnitelmavuodet

Kaupungin viime vuosien tilinpäätökset ovat olleet ylijäämäisiä ja taseeseen on kertynyt ylijäämää 48,6 miljoonaa euroa. Lähivuodet näyttävät kuitenkin haastavilta, mikä edellyttää pitkäkestoisia ratkaisuja talouden pitämiseksi tasapainossa. Suuret menolisäykset eivät lähivuosina ole mahdollisia, vaikka kasvun edellytyksistä täytyykin huolehtia.

Vuoden 2026 talousarviokehysten osalta epävarmuuksia liittyy muun muassa työttömyyskustannusten tason sekä opetus- ja kulttuuritoimen valtionosuuden lopullisen tason arviointiin. Kaupunki- ja toimielinkohtaista talousarviokehystä voidaan tarvittaessa päivittää syyskuussa, kun saadaan päivitettyjä tietoja mm. verotuloennusteista sekä muista mahdollisista olennaisista toimintaan tai talouteen vaikuttavista asioista.

Myös suunnitelmavuosiin liittyy useita talouteen kohdistuvia muutoksia ja epävarmuuksia, joita ei tässä vaiheessa valmistelua ole ollut mahdollista ottaa laskemissa huomioon. Suunnitelmavuosiin kohdistuu epävarmuustekijöitä muun muassa mahdollisen tulevan kuntien rahoitusjärjestelmäuudistuksen osalta. Hallitusohjelman mukaisesti kuntien rahoituksen ja valtionosuusjärjestelmän kokonaisuus uudistetaan vastaamaan kuntien uutta roolia ja sote-uudistuksen voimaantulon sekä TE-uudistuksen jälkeistä tilannetta. Valtionosuusuudistuksen on tarkoitus tulla voimaan vuoden 2027 alusta. Lisäksi käynnissä olevan kiinteistöverouudistuksen mahdollisia vaikutuksia ei vielä voida arvioida. Hallitusohjelmaan sisältyy myös kuntien normituksen keventämisohjelma, jonka tavoitteena on vahvistaa kuntien toimintaedellytyksiä sekä edistää kuntien uudistumista ja kuntien erilaisuuden huomioimista. Valmistella on myös hankintalain uudistus, joka esityksen mukaan toteutuessaan aiheuttanee muutuskustannuksia muun muassa kilpailuttamista ja mahdollisia yhtiöjärjestelyjä koskien. Myös työllisyyskehityksellä on entistä suurempi vaikutus talouteen, sillä kuntien rahoitusvastuu työllisyyden hoidosta ovat aiempaa laajemmat.

Suunnitelmavuosien taustaoletuksina on, että toimintatuotot pysyvät vuoden 2025 talousarvion tasolla ja toimintakulut kasvavat vuosittain 2 prosenttia. Verotulot perustuvat kuntaliiton toukokuiseen verotuloennusteeseen, valtionosuudet on arvioitu vuoden 2026 tasolle.

Vuoden 2026 talousarvioprosessin alustava aikataulu

Talousarvio-ohjeet ja alustava talousarviokehys
Talousarviokehysten hyväksyminen

kesäkuu
syyskuu (vko 37)

Toimielinten talousarviokäsittelyt	lokakuu (vko 40)
Toimielinten talousarvioneuvottelut	lokakuu (vko 41-42)
Veroprosenttipäätös KV	lokakuu (vko 44)
Kaupunginjohtajan talousarvioesitys	marraskuu (vko 45)
Talousarvion käsittely yhteistoimintaelimessä	marraskuu (vko 45)
Talousarvio KH	marraskuu (vko 47)
Talousarvio KV	joulukuu (vko 49)

Esittelijä Kaupunginjohtaja

Päätösehdotus Kaupunginhallitus käy alustavan keskustelun talousarvion raamista vuodelle 2026 ja antaa luvan aloittaa talousarvion 2026 valmistelun liitteenä olevan laadintaohjeen mukaisesti.

Lopullinen talousarviokehys vuodelle 2026 hyväksytään syyskuussa (viikko 37).

Päätös Kaupunginhallitus hyväksyi päätösehdotuksen.

Tiedoksianto Talouspalvelut
Toimielimet
Liikelaitos Salon Vesi

Kaupunginhallitus 08.09.2025 § 91

Valmistelija talousjohtaja Maria Kulmala, maria.kulmala@salo.fi, 02 778 4017

Kaupunginhallitus on käsitellyt kokouksessaan 30.6.2025 § 30 Salon kaupungin toiminnan ja talouden kehystä vuodelle 2026 ja talousarvion laadintaohjeita. Kaupunginhallitus päätti, että lopullinen talousarviokehys hyväksytään syyskuussa. Talousarviokehysten ohjearvoiksi otettiin vuoden 2025 valtuuston hyväksymä talousarvio, jonka se hyväksyi kokouksessaan 2.12.2024 § 103. Verotulot ja valtionosuudet on arvioitu tämän hetkisten tietojen perusteella. Toimielinkohtaiset kehykset on laskettu edellä mainituilla periaatteilla.

Toimintatuotot

Toimintatuottojen vähennys on 7,2 miljoonaa euroa eli 18 % verrattuna talousarvioon. Vuokratuottoihin on tehty arvio hyvinvointialueelle vuokrattujen kiinteistöjen vuokratuottojen poistumisesta tämän hetken tietojen perusteella. Muutoin toimintatuottojen on arvioitu kasvavan 3 prosenttia (pl. avustukset). Toimintatuottojen kehittymistä on arvioitu tämän hetken arvioon perustuen.

Toimintamenot

Toimintamenot kasvavat kokonaisuudessaan 0,4 miljoonaa euroa eli 0,2 % verrattuna talousarvioon. Vuonna 2026 toimintakulujen kasvuun vaikuttaa muun muassa hintojen kasvu sekä kunta-alan palkkaratkaisut. Lisäksi kehyksessä on toimintakulujen osalta huomioitu hyvinvointialueelle vuokrattuihin kiinteistöihin liittyvien kustannusten poistumisen aiheuttamat vaikutukset tämän hetken arvion perusteella.

Kunta-alan työehtosopimukset ovat voimassa 29.2.2028 saakka. Sopimus sisältää useita palkankorotuksia, jotka ajoittuvat sopimuskauden eri vuosille. Vuoden 2026 henkilöstökuluissa varaudutaan 2,0 % korotukseen verrattuna tämän vuoden talousarvioon. Henkilöstökustannukset kasvavat kokonaisuudessaan noin 1,6 miljoonaa euroa eli 1,5 prosenttia verrattuna talousarvioon.

Palvelujen ostot kokonaisuutena laskevat 0,3 miljoonaa euroa eli 0,7 % ja aineiden, tarvikkeiden ja tavaroiden menot laskevat 0,9 miljoonaa euroa eli 5,4 %.

Verotulot ja valtionosuudet

Verotulot on laskettu nykyisellä kunnallisveroprosentilla. Kuntaliitto on julkaissut elokuussa viimeisimmän verotuloennusteen.

Kunnallisverojen arvioidaan kasvavan 3 % ja kiinteistöverojen arvioidaan laskevan 4 % verrattuna talousarvioon. Yhteisöverojen arvioidaan pysyvän vuoden 2025 tasolla. Verotulot yhteensä on kehyksessä arvioitu 118,5 miljoonan euron suuruiseksi kuntaliiton viimeisimpään ennusteeseen perustuen. Talousarvioon verrattuna verotulot kasvavat 2 % eli hieman vajaa 2,0 miljoonaa euroa. Verotuloennustetta päivitetään syksyn aikana.

Valtionosuudet perustuvat valtiovarainministeriön elokuussa tekemään ennusteeseen. Kuntaliitto käyttää laskelmassaan Opetus- ja kulttuuriministeriön valtionosuuden osalta kuluvan vuoden tietoja ja lopulliset tiedot Opetus- ja kulttuuritoimen valtionosuuden osalta saadaan vasta loppuvuodesta. Talousarviokehyksessä on varovaisuuden periaatteella huomioitu Opetus- ja kulttuuritoimen valtionosuuden mahdollinen muutos tämän hetkisten arvioiden perusteella. Valtionosuudet on arvioitu yhteensä 33,1 miljoonan euron suuruisiksi, jossa on lisäystä 2,5 miljoonaa euroa talousarvioon. Verotulot ja valtionosuudet kasvavat yhteensä nettona 4,5 miljoonaa euroa talousarvioon verrattuna.

Talousarviokehysten 2026 kustannustason muutos toimintakatteen osalta on yhteensä 7,6 miljoonaa euroa heikompi verrattuna talousarvioon 2025.

Yhteenvedo talousarvioraamin perusteista verrattuna kuluvan vuoden talousarvioon:

1. Toimintatuottojen vähennys 18 %, -7,2 miljoonaa euroa
2. Toimintamenojen lisäys 0,2 %, 0,5 miljoonaa euroa
3. Verotulojen lisäys, 2 %, 2,0 miljoonaa euroa
4. Valtionosuuksien lisäys, 8 %, 2,5 miljoonaa euroa
5. poistojen vähennys, 6 %, -1,0 miljoonaa euroa

Rahoituskulut ja -tuotot arvioidaan vuoden 2025 tasoa korkeammiksi johtuen mahdollisesta lainakannan kasvamisesta.

Näillä edellä mainituilla muutoksilla kehystuloslaskelman toimintakate tulee olemaan -142 miljoonaa euroa ja vuosikatteenä jää vajaa 9,0 miljoonaa euroa, joka ei riitä poistojen kattamiseen. Poistojen jälkeen kehysten tulos on -6,4 miljoonaa euroa alijäämäinen ja poistoeron muutoksen jälkeen tilikauden yli-/alijäämä on -5,9 miljoonaa euroa.

Vuoden 2024 tilinpäätöksen mukaan kaupungin taseen ylijäämä on 48,6 miljoonaa euroa. Tämän hetkisten uusien verotuloennusteiden valossa tilikauden 2025 alijäämäksi on muodostumassa noin -4,9 miljoonaa euroa. Vuoden 2025 talouden ennusteeseen liittyy vielä epävarmuutta erityisesti verotulojen sekä toimintakulujen toteuman suhteen.

Liitteenä ovat vuodelle 2026 laaditut koko kaupunkitasoinen tuloslaskelma, rahoituslaskelma ja toimielinkohtainen raami.

Päätösehdotus Kaupunginhallitus päättää hyväksyä liitteenä olevan toimielinکوhtaisten kehyksen ja lähettää ne toimielimille tiedoksi ja noudatettaviksi.

Päätös Kaupunginhallitus hyväksyi päätösehdotuksen.

Tiedoksianto Talouspalvelut
Toimialajohtajat
Liikelaitos Salo Vesi

Vapaa-ajan lautakunta 02.10.2025
3127/02.02.00.01/2025

Valmistelija sivistyspalveluiden johtaja Pia Stoor, pia.stoor@salo.fi, 02 778 4001, liikuntapalvelupäällikkö Jussi Yli-Renko, jussi.yli-renko@salo.fi, 02 778 4700, kulttuuripäällikkö Mikko Nortela, mikko.nortela@salo.fi, 02 778 2026, museonjohtaja Susanna Luojus, susanna.luojus@salo.fi, 02 778 4900, kirjastopalvelupäällikkö Jaakko Lind, jaakko.lind@salo.fi, 02 778 4962, vs. taloussuunnittelija Mirka Haanpää, mirka.haanpaa@salo.fi, 02 778 2288

Kaupunginhallitus on käsitellyt kokouksessaan 8.9.2025 § 91 talousarviokehystä sekä hyväksynyt lautakuntaکوhtaiset raamit, joka on esityslistan liitteenä. Talousarviokehysten ohjearvoiksi otettiin vuoden 2025 valtuuston hyväksymä talousarvio, jonka se hyväksyi kokouksessaan 2.12.2024 § 103. Verotulot ja valtionosuudet on arvioitu tämänhetkisten tietojen perusteella. Toimielinکوhtaiset kehykset on laskettu edellä mainituilla periaatteilla. Talousarvion 2026 kehys on laadittu ulkoisille toimintatuotoille ja toimintakuluille. Talousarvioesitykset tulee jättää kaupunginhallitukselle 3.10.2025 mennessä.

Kunta-alan työehtosopimukset ovat voimassa 1.5.2025-29.2.2028. Vuoden 2026 henkilöstökuluissa varaudutaan 2,0 % korotukseen verrattuna tämän vuoden talousarvioon.

Vapaa-ajan lautakunnan talousarvio vuodelle 2026 on laadittu nykytilanteen, tiedossa olevien muutosten sekä talousarvion 2025 pohjalta. Muutoksia vuoden 2026 talousarviossa aiheuttavat mm. seuraavat asiat:

Liikuntapalvelut:

Liikuntapalveluiden keskeiset vuoden 2026 toimintamenojen lisäykset kohdistuvat palveluiden tuottamisen kustannusten kasvuun sekä luontoliikuntakohteiden kehittämiseen ja ylläpitämiseen. Lisäksi yhdenvertaisuutta edistävien ja osallistumisen mahdollisuuksia lisäävien toimintavälineiden hankintakulut lisäävät menoja tulevan toimintavuoden osalta.

Vuoden 2026 liikuntapalveluiden kehittämisen painopisteitä ovat luontoliikunnan ja virkistyskäytön suunnitelman toteutus, urheilupuistoon suunniteltavien uusien liikuntapaikkojen suunnittelutyö sekä kaupungin liikuntaneuvonnan ja hyvinvointialueen välisen yhdyspinnan vahvistaminen. Liikunnanohjauksen näkökulmasta huomioidaan entistä tehokkaammin perheet ja korostetaan perheiden yhdessä liikkumisen merkitystä.

Kulttuuripalvelut:

Yleiset kulttuuripalvelut:

Yleisten kulttuuripalveluiden käyttötalouteen ei esitetä sellaisia lisäyksiä, jotka eivät liity ennakoituihin palkankorotuksiin. Avustus- ja ostopalvelumäärärahaa ohjataan entistä selkeämmin tukemaan kaupunkistrategian ja kulttuuriohjelman mukaista toimintaa ja

vaikuttavuutta. Keskitymme mm. lähipalveluihin, kokeilukulttuuriin, kiertuetoimintaan ja kulttuurihyvinvointiin.

Yleisten kulttuuripalveluiden vuoden 2026 tärkeimpänä kehittämistyönä on avustusten, yhteistyösopimusten ja ostopalveluiden rajojen ja vaikuttavuuden parantaminen. Tähän liittyy myös rahoitettavan toiminnan näkyvyyden ja saavutettavuuden korostaminen. Toisena suurena hankkeena on esittävän taiteen tilan hankesuunnittelun käynnistäminen.

Museopalvelut:

Museoissa toimintavuonna 2026 Veturitallissa järjestetään kolme päätilanäyttelyä, joista yksi on kansainvälinen tuotanto, sekä kaksi pienempää gallerianäyttelyä. Näyttelyiden kulurakenne poikkeaa kahden edellisen vuoden suhteellisen edullisista näyttelyistä niin, että käyttötalouden kuluja joudutaan kasvattamaan. Julkisen taiteen huoltosuunnitelman mukaisesti kohteita käydään lävitse ja edistetään käynnissä olevien rakennushankkeiden prosenttitaidehankintoja. Teosten kunto- ja huoltokartoitus sekä huoltotyöt työllistävät oman henkilökunnan lisäksi asiantuntijoita. Työtä ostetaan myös näyttelyiden tuotanto- ja rakennustehtävissä sekä yleisötyön opastuspalveluissa.

Historiallisessa museossa pääpaino on kehitys- ja kokoelmatyössä. Museopalvelut edistää yhteisvarastohanketta, ilman yhteisvarastoa museon toimintaa ei pystytä kehittämään. Elektroniikkamuseossa 2025 tapahtuneiden henkilöstömuutosten myötä arvioidaan ja laaditaan museon uusi toimintasuunnitelma ja kehitetään koko salon historiallisen museon työyhteisöä sekä toimintatapoja. Myös uusi paikallismuseosuunnitelma valmistuu talvena 2026 aikana. Perniön asenäyttelyn valaistuksen kehittämistä jatketaan 2026 edellisen vuoden investoinnin pohjalta.

Tuotot koostuvat pääosin taidemuseo Veturitallin ja elektroniikkamuseon lipunmyynnistä sekä museokaupan tuotoista. Museoiden saama valtionosuus (vuonna 2025 237.787 euroa) ei näy museoiden omassa talousarviossa.

Kirjastopalvelut

Kuntien yhteiseen e-kirjastoon osallistuminen huomioidaan talousarvioesityksessä. E-kirjaston palveluihin kuuluu e-kirjoja ja aikakauslehtiä. Vaski-kirjastojen palveluihin sisältyy perinteisen painetun materiaalin lisäksi myös elektronisia aineistoja. E-kirjojen, sanoma- ja aikakauslehtien lisäksi tarjolla on elokuvia ja musiikkia suoratoistopalveluina. Elektroniset aineistot täydentävät kirjastojen palveluita ja ne parantavat palveluiden saavutettavuutta.

Asiakaspalvelun ja kokoelmanhoitotyön kannalta kriittisiä menestystekijöitä ovat henkilökunnan työhyvinvoinnista ja ammatillisesta osaamisesta huolehtiminen. Henkilöstön täydennyskoulutukseen osoitetaan resursseja, jotta voimme varmistaa työssä tarvittavan osaamisen ajantasaisuuden.

Palveluiden ostot sisältävät muun muassa IT-palvelut (tietoliikenneverkkojen käyttömaksut ja ohjelmistojen lisenssit). Talousarvioesityksessä huomioidaan myös lainausautomaattien uusiminen ja päivittäminen. Kopiokoneiden ja tulostimien uusiminen nostavat koneiden vuokriin käytettäviä menoja aikaisempiin vuosiin verrattuna. Vanhojen laitteiden leasing oli päättynyt. Niistä koitui lähinnä ylläpidosta ja käytöstä aiheutuneita menoja. Konekannan uusiminen merkitsee aikaisempaa korkeampia kustannuksia leasingmenoineen. Talousarviossa huomioidaan myös yksittäisten kirjastojen palveluiden kehittäminen. Pääkirjaston ja lähikirjastojen palveluiden kehittämiseksi palkataan määräaikainen suunnittelija. Kehittämiskohteina ovat kalusteiden ja tilojen uusiminen palveluiden sujuvoittamisen näkökulmasta. Vuonna 2026

kilpailutetaan kirjastojen itsepalveluatomaattien sekä sanoma- ja aikakauslehtien hankinnat.

Vapaa-ajan lautakunnan talousarvioehdotus vuodelle 2026 on ulkoisten toimintatuottojen osalta noin 1,4 miljoonaa euroa ja ulkoisten toimintamenojen osalta noin 8,7 miljoonaa euroa. Vapaa-ajan lautakunnan ulkoinen toimintakate on noin -7,3 miljoonaa euroa ja ylittää annetun raamin noin 0,4 miljoonaa euroa.

Vapaa-ajan lautakunnan käyttötalouden talousarvioesitys, toiminnan painopisteet ja tavoitteet, henkilöstösuunnitelma perusteluineen ja investointisuunnitelma perusteluineen vuodelle 2026 ovat esityslistan liitteenä. Esityslistan oheismateriaalina on toimialan riskienhallintasuunnitelma.

Kaupunginvaltuusto on kokouksessaan 4.9.2023 § 62 hyväksynyt kaupunkitasoisen mittariston kaupunkistrategian ”Avaimet kaikkiin oviin” seurannalle. Vapaa-ajan lautakunta ei ole asettanut itselleen erillisiä mittareita kaupunkitasoisten mittareiden lisäksi. Kaupunkistrategiaa päivitetään tavoitteiden, mittareiden ja toimenpiteiden osalta syksyn 2025 aikana.

Esittelijä

Sivistyspalveluiden johtaja

Päätösehdotus

Vapaa-ajan lautakunta päättää hyväksyä liitteenä olevan talousarvioehdotuksen vuodelle 2026 ja lähettää sen edelleen kaupunginhallitukselle ja kaupunginvaltuustolle hyväksyttäväksi.

Päätös

Tiedoksianto

Talouspalvelut